

Konferencija o Krabatu

Etnomemorijalni centar gradišćanskih Hrvatov KUME je prošlu subotu organizirao znanstveni skup u Kulturnom domu Koljnofa.

KOLJNOF – Neumorni aktivist dr. Franjo Pajrić je pozvao sve zainteresirane povodom 400. obljetnice rođenja poznatoga Janka Šajatovića Krabata za koga su do sada govorili samo ljudi u istočnoj Nimškoj blizu Bautzena/Budyšina kod Lužičkih Sorbov. Ovaj časnik je bio rodom iz Hrvatske a o njegovom postojanju su govorile slavne legende. Tako je bilo moguće da je znanstveni skup dobio naziv: Krabat legenda ili stvarnost.

Stručni predavač je na skupu bio Hans Jürgen Schröter iz Nimške ki je biograf i geneolog i ujedno se bavi i istraživanjem nestalih osob. On je rođen u Wittichenauu, kade je 1704. ljeta pokopan u Crikvi unebžeća Blažene Divice Marije slavni Hrvat Janko Šajatović, zvan Krabat.

Kot mali dičak se je nimški istraživač Schröter zanimalo za ovoga istaknutoga vojnika hrvatskoga porijekla. Počeo je s kolegama istraživati i napravili su tim, ki se je samo bavio Krabatom. U timu su bili od početka Ingrid Kalenske (ka je jur pokojna), umjetnik Jörg Tausch, Wolfgang Kaus, Olaf i Susanne Winkler i u 14. pokoljenju rođakinja Monika Bračika Šajatović, ka je rođena u Nim-

škoj ali sada živi jur u Žumberku.

O Krabatu postojaju jur knjige, filmi i školski materijali. Prvi put ga spominjaju svećenici okolo 1832. ljeta. Potom ga preuzima i narod na početku 20. stoljeća i pojavljuju se o njemu podatki u literarni djeli. Janko Šajatović je bio pokršćen u crikvi svetoga Nikole u Badovinci, kraj Žumberka. U ta kraj su naselili Uskoke. Oni su živili u okolici Žumberka ki je 800 metrov nadmorske visine. U većinom su se tamošnji stanovnici bavili vinogradarstvom iako su svoje vinograde imali malo niže.

Mladi Janko Šajatović je svoju školsku izobrazbu započeo u Isusovačkoj gimnaziji u Zagrebu. Tada je nastavni jezik bio latinski, ali mladi talentirani školar je vladao većim brojem jezikov, tako naravno i hrvatskim. Tu izobrazbu su mu omogućili roditelji odnosno isusovci, jer je bilo predviđeno da nastavi redovničkom karijerom. Ali sudbina mu je predvidila drugačije i odlučio se je za vojnu karijeru, ka ga je pak 1660. ljeta otpeljala u Lužicu (Lausitz) u današnju istočnu Nimšku. Tamo je došao s cijelom četom hrvatskih vojnikov, ki su se isticali po svojem viso-

kom stasu, hrabrosti i vojničkom iskustvu. Pokidob su ovi Hrvati bili katoličanske vjere i su došli u regiju druge vjere naime protestantizma, doživio je i otpor mjesnoga stanovništva a na kraju su njemu još i zapalili stan. Janko Šajatović se je nato potužio domaćemu vlastelinu, tamošnjemu knezu. Ali ov je zaprosio da ostane u njegovoj službi i da vojnički brani njegovo imanje i zemlju. Šajatović i njegovi hrvatski vojnici su zato pravoda bili dobro plaćeni. No, kao dobri čovik on je sve poklonio ubogim i nemoćnim i tako je stigao na jako dobar glas kod ljudi u tom kraju.

Janko „Krabat“ Šajatović je za vrime svojega života hrvatskim i nimškim knezom vjerno i predano služio a kao kršćan je bio slobodan za službu Bogom i ljudem, tako da je kod Lužičkih Sorbov (Vendov u Lužici) postao jako visoko čašćen junak, koga se i dan danas spominju u tom kraju. Zahvaljujući povjesničaru Schröteru, ki je istraživao u pet različnih zemalj i držav – Nimška, Hrvatska, Slovenija, Češka i Poljska – ime Janka Šajatovića, koga danas peljaju pod „Krabat Schadowitz“ je poznato lice i povijesna ličnost širom ovoga dijela sridnje Europe.

Po znanstvenom okruglom stolu su pozvali sve zainteresirane na kulturni program. Na početku programa je Petar Tyran bivši glavni urednik Hrvatskih novin predstavio nazočnim knjigu Šimuna Šita Ćorića 19. svezak Gradišćanskohrvatske biblioteke Hrvatskoga štamparskoga društva *Naš čovjek Krabat*. Ovu knjigu zbog koronapandemije Hrvatsko štamparsko društvo nije moglo prezentirati 2020. ljeta.

Predgovor knjige je napisao Hans Jürgen Schröter i svoje misli su napisali i Monika Bra-

Petar Tyran je predstavio knjigu »Naš čovjek Krabat«. // foto: I. Klemenčić

čika Šajatović i Dr. Marijan Brajinović. Po prezentaciji je nastupila povijesna plesna skupina „Kontea“ ka je predstavila renesansne tance. Za njimi su se predstavili Vranski vitezi. Vranski vitezi imaju bogatu prošlost. Od 11. stoljeća prenose slavu kršćanstva i hrvatskoga domoljublja. Člani ovih vitezov su publici prezentirali bitku i kako su oni branili svoj narod.

U svojem programu su upleli i bitku s jednim Turkom ki je bio sam organizator priredbe dr. Franjo Pajrić. Prije završetka priredbe je Monika Bračika Šajatović dodala još bezbroj zanimljivosti o svojem rodjaku. Portret, ki je na omotnoj stranici knjige, je napravio umjetnik Jörg Tausch tako, da su fotografirali oko pedeset osob familije Šajatović i tako rekonstruirali njegov izgled. Doznali su sudionici priredbe i takove detalje iz života tih žen ke su svoje muže imale u službi knezov, ki još nisu zabilježeni. Naime, ako je neka žena izgubila svojega muža u bitki se je morala po pokopu odmah udati za drugoga. Ovi vojnici su morali ispuniti različite kriterije da znaju uopće postati vojnici.

INGRID KLEMENČIĆ

Pri predavanju u koljnofskom kulturnom domu: Hans Jürgen Schröter i Monika Bračika Šajatović. // foto: Ingrid Klemenčić